

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Petra Šuránka v právní věci žalobce: **O. N.**, zastoupený Mgr. Petrem Miketou, advokátem, sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/94872-923, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 8. 2024, č. j. 19 Ad 28/2024-25,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 8. 2024, č. j. 19 Ad 28/2024-25, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Petrovi Miketovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě rozhodnutím ze dne 9. 11. 2021, č. j. 537942/2021/OOI, odebral žalobci příspěvek na péči. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 10. 5. 2024.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou (podanou k poštovní přepravě dne 20. 6. 2024), v níž namítl, že mu byl příspěvek na péči nesprávně odebrán, neboť oproti předchozímu posuzování zdravotního stavu nedošlo k žádné změně. Současně

žalobce požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 9. 7. 2024, č. j. 19 Ad 28/2024-18, ustanovil žalobci zástupce a zároveň jej vyzval, aby odstranil vadu žaloby tím, že doplní žalobní body, z nichž bude patrné, z jakých skutkových a právních důvodů žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, a aby označil důkazy, které navrhuje provést k prokázání svých tvrzení. Toto usnesení nabylo právní moci dne 12. 7. 2024. Žalobce reagoval na usnesení soudu podáním doručeným soudem dne 26. 7. 2024, v němž nejprve upozornil na to, že žaloba obsahovala veškeré náležitosti již v okamžiku podání. Žalobce setrval na stanovisku, že nebyl dán důvod pro odebrání příspěvku na péči, neboť od doby, kdy mu byl příspěvek přiznán, nedošlo k žádnému zlepšení jeho zdravotního stavu, naopak se jeho zdravotní stav postupně zhoršuje. Žalobce doplnil, že se pohybuje pouze s pomocí manželky, která mu pomáhá s chůzí, s nákupy nebo vyřizováním úředních záležitostí. Žalobci byl ošetřujícím lékařem doporučen invalidní vozík, který však s ohledem na další postižení, jimiž žalobce trpí a která vyžadují úpravy vozíku, žalobce není schopen pořídit. Manželka pomáhá žalobci také s hygienou, oblékáním, přípravou jídla a dalšími běžnými činnostmi, které žalobce není schopen bez pomoci třetí osoby sám zvládat. Tvrzení obsažená v žalobou napadeném rozhodnutí, že je žalobce v těchto ohledech soběstačný, pokládal žalobce za nepravdivá. Žalobce dále poukázal na obsah žalobou napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný vyjmenovává činnosti, které by žalobce mohl zvládat sám, měl-li by vhodné kompenzační pomůcky, anebo nakupoval-li by ke stravování hotová jídla. Žalovaný však dle žalobce zcela pomíjí nejen jeho zdravotní stav, ale též jeho ekonomickou situaci (žalobce je schopen z prostředků důchodu hradit pouze nejnutnější výdaje a nemůže si dovolit nakupovat hotové jídlo). Žalobce nesouhlasil ani se závěrem žalovaného stran nadhodnocení posudkových závěrů, na jejichž základě byl žalobci příspěvek na péči přiznán. Dle žalobce tyto závěry také vzbuzují pochybnosti o nezájatosti úředních osob. Pro případ, že by soud nepřistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, žalobce navrhl, aby soud ustanovil soudního znalce za účelem posouzení jeho zdravotního stavu a schopnosti samostatně zvládat základní životní potřeby.

[3] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením žalobu odmítl s odůvodněním, že žaloba ani po doplnění k výzvě soudu neobsahovala žádný konkrétní žalobní bod. Tvrzení obsažená v doplnění žaloby zůstala dle krajského soudu obecná, strohá a bez dostatečné specifikace, kterých základních životních potřeb se námitky žalobce týkají.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Namítl nepřezkoumatelnost napadeného usnesení, v němž krajský soud neuvedl, zda k okamžiku vydání usnesení již uplynula lhůta k doplnění žaloby. Dále stěžovatel upozornil, že krajský soud již dříve o obdobné věci stěžovatele rozhodoval (konkrétně v řízení pod sp. zn. 19 Ad 15/2022), přičemž jím učiněná podání (dokonce méně podrobná) soud v tehdejší řízení věcně přezkoumal a rozsudkem ze dne 31. 10. 2023, č. j. 19 Ad 15/2022-50, podané žalobě vyhověl. Stěžovatel proto považuje postup krajského soudu za nekonzistentní, neboť obdobně formulovanou žalobu v jednom případě věcně projednal, v posuzovaném případě ji však odmítl. Tím krajský soud porušil právo stěžovatele na přístup k soudu a soudní ochranu.

[5] K vlastnímu vymezení žalobních bodů stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že mu byl dříve přiznán příspěvek na péči na základě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu,

pokračování

neboť není schopen zvládat běžné životní potřeby bez pomoci třetí osoby. V podané žalobě proto rozporoval, že ačkoli se jeho zdravotní stav v mezidobí nezměnil a postupně se zhoršuje, správní orgány mu příspěvek odebraly. V doplnění žaloby pak podrobněji své námitky rozvedl. Uplatněná tvrzení byla z pohledu stěžovatele dostatečná k tomu, aby krajský soud žalobu projednal a věcně o ní rozhodl.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[8] Stěžovatel se kasační stížností brání proti usnesení, jímž krajský soud odmítl podanou žalobu. V takovém případě je dán z povahy věci pouze důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby (nález Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud se proto zabýval výhradně tím, zda krajský soud správně stěžovatelovu žalobu odmítl, tedy zda v daném případě žaloba ve znění jejího doplnění obsahovala alespoň jeden projednatelný žalobní bod.

[9] Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žaloba musí kromě obecných náležitostí obsahovat *žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné*. Citované ustanovení ukládá žalobci povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení a právní argumentaci, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Podle § 71 odst. 2 s. ř. s. dále platí, že žalobce musí ve lhůtě pro podání žaloby uplatnit alespoň jeden žalobní bod. *„Neuplatní-li žalobce ve lhůtě pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu alespoň jeden žalobní bod tak, aby jeho žaloba byla projednatelná (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), soud žalobu odmítne podle § 37 odst. 5 téhož zákona“* (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017-31, č. 3733/2018 Sb. NSS).

[10] Otázkou formulace žalobních bodů se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti opakovaně zabýval. Rozšířený senát v citovaném rozsudku č. j. 3 Azs 66/2017-31 vyslovil, že *„uplatnění alespoň jednoho projednatelného žalobního bodu nepředstavuje podmínku řízení [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], ale zvláštní náležitost žaloby proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) uvedeného zákona. Absence takového náležitosti se odstraňuje postupem dle § 37 odst. 5 téhož zákona“* (shodně též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2021, č. j. 8 Ads 215/2021-42, nebo rozsudek ze dne 15. 5. 2024, č. j. 7 Ads 293/2023-28). Za žalobní bod je nutno považovat *„každé vyjádření žalobce, z něhož byť i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné“* (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS).

[11] Smyslem uvedení žalobních bodů je jednoznačné vymezení rámce soudního přezkumu ve lhůtě stanovené zákonem k podání žaloby. Tento zákonný požadavek je přitom naplněn i *„jen zcela obecným a stručným – nicméně srozumitelným a jednoznačným –*

vymezením skutkových i právních důvodů tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního aktu tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věci zabývat“ (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 3/2008-78, dále např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 Afs 2/2011-55, nebo ze dne 12. 2. 2021, č. j. 5 As 77/2020-25). Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, „jsou-li z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum“ (rozsudek rozšířeného senátu č. j. 4 As 3/2008-78).

[12] V nyní projednávané věci námitky stěžovatele obsažené v žalobě ve znění jejího doplnění, které byly učiněny ve lhůtě pro podání žaloby, nepochybně dostaly požadavkům na řádné a dostatečné vymezení žalobních bodů ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. formulovaných judikaturou. Stěžovatel v podané žalobě ve znění jejího doplnění uvedl konkrétní žalobní námitky, pro které se s napadeným rozhodnutím žalovaného neztotožňuje (viz bod [2] výše, na který Nejvyšší správní soud na tomto místě pro stručnost odkazuje). Z obsahu žaloby jednoznačně vyplývá, z jakých hledisek se měl krajský soud žalobou zabývat a kudy měl směřovat přezkum napadeného správního rozhodnutí (ve skutkově obdobné věci srovnej z aktuálních rozhodnutí např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2024, č. j. 7 Ads 293/2023-28). Krajský soud proto pochybil tím, že žalobu odmítl z důvodu absence žalobních bodů. Navíc tak učinil nesprávně s odkazem na § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., správným by byl případně toliko soudem uváděný odkaz na § 37 odst. 5 s. ř. s. (viz rozsudek rozšířeného senátu č. j. 3 Azs 66/2017-31).

[13] Vzhledem k tomu, že napadené usnesení krajského soudu z důvodů uvedených výše neobstojí, nezabýval se již Nejvyšší správní soud důvodností kasační námitky směřující proti neuvedení okamžiku konce lhůty pro podání žaloby v odůvodnění usnesení; a dále námitky, že se krajský soud obdobnou věcí stěžovatele již ve své rozhodovací činnosti zabýval, a sice v řízení vedeném pod sp. zn. 19 Ad 15/2022, v němž žalobu na základě obdobně formulovaných námitek neodmítl, ale projednal ji a věcně o ní rozhodl. Krajský soud totiž bude v dalším řízení povinen i v této věci žalobu projednat a vypořádat se s uplatněnými žalobními námitkami, tedy rozhodnout o věci samé.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku.

[15] V dalším řízení rozhodne krajský soud také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a neopomene rozhodnout také o odměně zástupce, kterého žalobci ustanovil, za zastupování žalobce v řízení o žalobě, což v předchozím řízení neučinil.

[16] Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 7. 2024, č. j. 19 Ad 258/2024-18, ustanoven k ochraně jeho práv zástupce Mgr. Petr Miketa,

pokračování

advokát. V souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupuje advokát ustanovený krajským soudem navrhovatele také v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 3 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovenému zástupci odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (písemné podání ve věci samé – podání kasační stížnosti) ve výši 1 000 Kč; a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon právní služby, celkem tedy 1 300 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku 273 Kč odpovídající výši této daně. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci částku ve výši 1 573 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu